

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

20 ינואר 2022; י"ח שבט תשפ"ב

לכבוד

מר גדעון סער	מר עמר בר לב	חה"כ נפתלי בנט
שר המשפטים וסגן ראש הממשלה	השר לביטחון הפנים	ראש הממשלה
משרד המשפטים	המשרד לביטחון הפנים	משרד ראש הממשלה
<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>

- דחוף -

שלום רב,

הנדון: בקשה להקמת ועדת בדיקה ממשלתית לפרשת השימוש של המשטרה

בתוכנות NSO

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם כלהלן:

1. ביום 18.1.2022 פורסם בתקשורת,¹ כי משטרת ישראל מפעילה את תוכנת הרוגלה "פגסוס" של חברת הסייבר ההתקפי NSO (להלן: "התוכנה"), ועושה בה שימוש למעקב אחר אזרחי מדינת ישראל, לכאורה ללא סמכות מפורשת בחוק ומבלי שניתנים צווי האזנה וחיפוש מבתי המשפט. לפי הפרסום, התוכנה מאפשרת השתלטות על הטלפון הנייד של אזרחים והעתקת כל תוכנו.

2. כמו כן, פורסם כי מאז כניסתה לשימוש בשנת 2013, הושתלה התוכנה במספר רב של מקרים, כאשר בחלקם היה מדובר בפעילי מחאה שפעלו להפגין נגד הממשלה הקודמת, בראשות חה"כ נתניהו, והפכו ליעדים מודיעיניים של המשטרה אף בלא שנחשדו בביצוע עבירה פלילית כלשהי, אלא בשל היתכנות להפרת סדר במסגרת הפגנה אזרחית.

3. כך, ביום 20.1.2022 פורסם חלק נוסף בתחקיר זה,² לפיו הושתלה תוכנה במכשירו של פעיל חברתי, תחת הנימוק כי ישנו חשש שפעיל זה יבצע "עבירות סדר ציבורי בנסיבות מחמירות". בנוסף, צוין כי בתיק המודיעיני שנבנה סביב או פעיל נכתב כי המידע שנאסף אודותיו יכול לשמש כמנוף לחץ עבור חקירה.

4. יצוין, כי הגם שנתבקשה תגובתה של משטרת ישראל לכתבה, למעט התייחסות כללית לפיה "כל פעילות המשטרה בתחום זה הינה על פי דין, על בסיס צווי בית משפט ונהלי עבודה מוקפדים", לא צוין בתגובתה: מהו מקור הסמכות להפעלת תוכנה זו בחוק; בחשד לאילו עבירות נעשה בה שימוש; מה הנהלים להפעלתה ואופן השימוש בה; ומי בעל סמכויות הפיקוח והביקורת על הפעלתה.

¹ תומר גנון "חברת NSO בשירות משטרת ישראל: פריצות לטלפון של אזרחים ללא פיקוח או בקרה", כלכליסט, 18.1.2022.
² תומר גנון, "הולך עם גברים ככל הנראה, בזמן שהוא נשוי. להכין חיסיון. להגיד ליחידה החוקרת להכין צו האזנות", כלכליסט, 20.1.2022.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

5. לא זו אף זו, ביום 19.1.2022 פורסם,³ כי היועץ המשפטי לממשלה פנה למפכ"ל המשטרה בבקשה להבהרות אודות השימוש בתוכנה; וכן כי ראש הרשות להגנת הפרטיות פנה אף הוא למפכ"ל במטרה "לבחון את השלכות השימוש בתוכנה על פרטיות האזרחים". בהודעתה של הרשות צוין כי "ככל שהמשטרה עושה שימוש בתוכנת פגסוס לשם ביצוע מעקב אחר אזרחים ישראלים, על פניו יש בכך פגיעה חמורה בפרטיות האזרחים עליהם מבוצע המעקב".
6. **אם כן, מפרסומים אלו עולה תמונת מצב מדאיגה ביותר לפיה משטרת ישראל, הגוף האמון על השמירה על החוק, על ביטחונם האישי של אזרחי מדינת ישראל ועל זכויותיהם הבסיסיות ביותר, עושה שימוש במערכת פולשנית ומסוכנת – לכאורה בלא סמכות בחוק וללא פיקוח – כנגד אזרחים חפים מכל פשע ומכל חשד, באופן שעלול לעלות כדי סכנה אמיתית ומוחשית לדמוקרטיה ולזכויות הפרט.**
7. יתרה מכך, שימוש בתוכנה כנגד מתנגדי שלטון ומובילי מחאות אזרחיות הוא מסוכן ובעייתי במיוחד. לא ייתכן ולא יעלה על הדעת, שהמשטרה תעשה שימוש בתוכנות חודרניות אלה כלפי אלה הנחשדים בקיום הפגנות ובמטרה להביא לאפקט מצנן כלפי מובילי מחאות והפגנות נגד השלטון.
8. כידוע, זכותו של אדם לפרטיות מעוגנת בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. סעיף 7(א) מצייין במפורש כי "כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו". זוהי זכות חוקתית בסיסית המאפשרת את חירותו של אדם ואת השמירה על כבודו ועל צנעת הפרט שלו. פסיקת בית המשפט לאורך השנים קבעה כי הזכות לפרטיות משתרעת גם על פרטיות בתקשורת מחשבים וטלפון.⁴ משכך, ובכדי לפגוע בזכות זו, דרושה הסמכה מפורשת בחוק.⁵
9. כידוע, המכשיר הנייד מהווה נדבך חשוב בחיי היומיום, המכיל פרטים אישיים רבים ומשקף היבטים אישיים ביותר בחיי האדם. משכך, חדירה ואיסוף מידע מתוך המכשירים הניידים של אזרחים ללא סמכות וצו מבית המשפט – ובמיוחד שעה שמדובר באזרחים שלא נחשדים בביצוע עבירה כלשהי – מהווה סכנה חמורה לזכויות הפרט הבסיסיות ביותר.
10. **משכך, הפרסומים הרבים בנושא בימים האחרונים עוררו הד ציבורי נרחב ותמונת מצב מדאיגה ביותר.** לעמדת התנועה, פרסומים אלה מחילים חובה לקיים בדיקה מקיפה ומיידית של האירועים המתוארים, על מנת להגיע לחקר האמת ולהבטיח שהאירועים המתוארים לעיל לא ישובו, כמו גם, תיקון של הכשלים וקביעת נהלים ברורים ובהתאם לדין.
11. **על כן, אנו פונים אליכם כעת בבקשה להקים ועדת בדיקה ממשלתית בעניין השימוש בתוכנות NSO על ידי משטרת ישראל.**

³ נטעאל בנדל "היועץ המשפטי שלח למפכ"ל מכתב הדורש הבהרות על שימוש המשטרה בתוכנת NSO", "הארץ" 18.1.2022.
⁴ לעניין זה ראו ב"פ 6640/06 צבי קרוכמל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 07.09.2006), בפסי' ט"ו לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) רובינשטיין; ב"פ 7368/05 אסף זלוטובסקי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 4.9.2005) בפסי' 7 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ריבלין.
⁵ סעיף 8 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

12. ענייננו במקרה חריג במיוחד, הנוגע לטוהר המידות ואי-תקינות מנהלית בפעולות המשטרה, אשר נופלת בתחום מערכת אכיפת החוק והמודיעין – תחום הדורש אמת מידה מוגברת של ניקיון כפיים.
13. נזכיר, כי בהתאם לסעיף 8 לחוק הממשלה, התשס"א-2001, ועדת בדיקה ממשלתית היא בעלת חלק מן הסמכויות של ועדת החקירה הממלכתית:

"מינה שר ועדה לבדיקת נושא או אירוע מסוים המצוי בתחום אחריותו (בסעיף זה – השר הממנה), ובראש הועדה עומד שופט בדימוס, רשאי שר המשפטים, לבקשת השר הממנה ובאישור הממשלה, לקבוע כי לאותה ועדה יהיו הסמכויות של ועדת חקירה, לפי סעיפים 9 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968 (להלן – ועדת בדיקה ממשלתית); השר הממנה יפרסם ברשומות הודעה על מינויה של ועדת בדיקה ממשלתית, הרכבה, תפקידיה וסמכויותיה."

14. כלומר, באישור הממשלה יכול שר המשפטים לקבוע כי גם לוועדת בדיקה ממשלתית, ככל שכזו תקום על ידי מי משרי המשרדים הקשורים למחדל, יהיו חלק מן הסמכויות הנדרשות לחקירה לפי חוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968.
15. לוועדת הבדיקה הממשלתית אף **חשיבות עליונה מהפן הציבורי**. עקרון הפומביות הוא עיקרון מרכזי בעבודת הוועדה, והיא נבדלת מבית המשפט בכך אינה מסתפקת בחומר המוגש על ידי צדדים לסכסוך אלא גם חוקרת באופן אקטיבי ומסוגלת להגיש המלצות מהירות ליישום הממשלה והמשטרה בנושא.
16. אם כן, **על מנת להשיב את אמון הציבור במשטרה ובפעולותיה וכדי להבטיח שהאירועים המתוארים לעיל לא יקרו בשנית – יש לבחון בצורה בלתי תלויה את כלל האספקטים הקשורים לשימוש בתוכנות הריגול על ידי המשטרה.**
17. אשר על כן, **אנו פונים אליכם על מנת שתקימו ועדת בדיקה ממשלתית שתבחן את אופן קבלת הסמכות החוקית להפעלת תוכנות NSO, ותמליץ על שינויים בחקיקה ככל שיידרשו; שתמליץ ביחס לאופן הפעלת הלכים וביחס לאילו עבירות המשטרה תורשה לבקש מבית המשפט לעשות שימוש בתוכנה; שתמליץ על אופן הפירוט לבית המשפט ביחס לכל בקשה; ושתמליץ על גורם בעל סמכויות הפיקוח והביקורת על השימוש של המשטרה בתוכנות אלה.**
18. לתגובתכם המהירה, נודה.

בכבוד רב,

אופק סלומון
רכז האגף המשפטי

הידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

העתק:

ד"ר אביחי מנדלבליט, היועץ המשפטי לממשלה.
מר גלעד סממה, ראש הרשות להגנת הפרטיות.